

Hlavním důvodem vysokých cen potravin jsou drahé energie

11.8.2022 - Helena Kavanová a Barbora Pánková | Agrární komora ČR

Proč se ceny potravin zvyšují v Česku rychleji než jinde v Evropě? Proč je tuzemská sazba DPH na potraviny jedna z nejvyšších v EU? Proč čeští zemědělci a potravináři přestávají být konkurenceschopní v rámci evropského trhu? O tom diskutovali prezidentka Potravinářské komory ČR Dana Večeřová, prezident Agrární komory ČR Jan Doležal a hlavní ekonom Trinity Bank Lukáš Kovanda. Profesní komory dnes uspořádaly Kulatý stůl k cenám potravin, na kterém vyzvaly vládu k řešení situace.

Výrobu potravin prodražují vysoké vstupní náklady zemědělců a potravinářů na energie, pohonné hmoty, přepravu, skladování nebo také rostoucí mzdy. Diskutující se shodli, že zdaleka největší vliv na ceny potravin však mají ceny energií. Vedení Agrární komory ČR a Potravinářské komory ČR proto opakovaně vyzývají vládu premiéra Petra Fialy k jednání o efektivní pomoci tuzemským podnikům, což by přispělo i ke zlevnění potravin pro spotřebitele. V situaci, kdy jiné evropské státy kompenzují podnikatelům raketový růst cen energií, považují obě organizace za nevyhnutelné urychlené nastavení parametrů podpory českým podnikatelům.

Evropská komise sice schválila 23. března 2022 Dočasný krizový rámec, který umožňuje členským státům poskytnout podporu podnikům zasaženým hospodářskými dopady agrese a následnými sankcemi kvůli válce na Ukrajině, česká vláda jej ale vůbec nevyužila. Dočasný krizový rámec bude platit pouze do konce letošního roku, poté Evropská komise vyhodnotí jeho potřebnost a případně prodlouží jeho platnost.

„Rozumím tomu, že státní rozpočet je napjatý, ale není možné nechat padnout celý český potravinářský průmysl,“ reaguje Dana Večeřová, prezidentka Potravinářské komory ČR a pokračuje: *„ukazuje se, že jedině zavedení opatření na zmírnění dopadů vysokých cen elektřiny a plynu podle Dočasného krizového rámce umožní stabilizaci cen potravin.“* *„Žádné jiné opatření, které zatím bylo přijato nebo se o něm uvažuje, zdražování energií, hlavně plynu pro firmy neřeší. V tuto chvíli kompenzuje drtivá většina evropských států. Podle našich informací se jedná o 24 z 27 států,“* doplňuje Večeřová.

„Jiné členské státy dokázaly využít Dočasného krizového rámce lépe než česká vláda. Zemědělcům a potravinářům ze zahraničí tím dopřály v této nelehké době konkurenční výhodu na evropském trhu oproti českým producentům, jejichž postavení na trhu se stále oslabuje. Je proto potřeba, aby vláda premiéra Petra Fialy přišla urychleně s plánem na pomoc tuzemským podnikatelům, pokud nechce přispět k jejich další likvidaci,“ říká Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR. Současně dodává: *„Podle informací z naší členské základy zvažují omezení podnikání chovatelé prasat, drůbeže, skotu a pěstitelé citlivých komodit, jako jsou brambory či jablka.“*

Hospodářská komora vyčíslila potřebnost kompenzací v celém českém průmyslu na 21 mld. korun. Vzhledem k údajům o výběru daní za 1. čtvrtletí a vzhledem k inflaci lze očekávat vyšší příjmy státního rozpočtu minimálně v kolonce DPH, která je obvykle nejvýznamnějším daňovým příjmem do státního rozpočtu.

Profesní komory, které hájí zájmy většiny českých zemědělců a potravinářů, se dále shodly, že by k řešení situace s vysokými cenami potravin pomohlo dále také snížení DPH na potraviny. S tím souhlasí i hlavní ekonom Trinity Bank Lukáš Kovanda. *„Musí se jednat o systémové řešení, tedy*

snížení DPH na potraviny by mělo být trvalé. Jedině to bude mít pozitivní sociální dopad a uleví sociálně zranitelným domácnostem, což je v současné situaci žádoucí. Vláda musí hledat úspory jinde,” doplňuje Kovanda.

Česko má jednu z nejvyšších daní v Evropě. Polsko má například 5 procent a dnes dočasně na 300 položek dokonce 0 procent, Německo 7 procent, Rakousko a Slovensko 10 procent. Organizace to označily za jeden z důvodů, proč je v okolních státech levněji.

Potravinářská komora České republiky (PK ČR) byla založena v roce 1995 jako federace výrobců potravin, nápojů a zpracovatelů zemědělské produkce. PK ČR plní funkci zájmového neziskového sdružení pro všechny potravinářské obory a obory zpracování zemědělských produktů.

Agrární komora České republiky (AK ČR) sdružuje většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství. Prosazuje a obhájí oprávněné zájmy svých členů už téměř třicet let. Její členové produkují přes 80 procent veškerých komodit a obhospodařují více než 1,6 milionu hektarů zemědělské půdy, což je téměř polovina z celkové plochy zemědělské půdy v Česku. AK ČR má téměř tři tisíce členů, z čehož 1206 je soukromě hospodařících rolníků a zbytek tvoří zemědělské organizace. V tomto počtu nejsou zahrnuti členové 32 profesních svazů, sdružení a unií, v nichž se příslušnost podnikatelů překrývá a které rovněž sdružuje AK ČR.

<https://www.foodnet.cz/index.php/cs/aktuality/4494-hlavnim-duvodem-vysokych-cen-potravin-jsou-drahe-energie>